

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pesetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.ª
CIUTAT DE MALLORCA

(Administrador: Juan Riutort)

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N.º Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

PRETXA

d'En

Þica Þica

Aquesta setmana mos ocuparem un poc encare d'aquells qui, evocant un intel·lectualisme *sui generis*, donen per desacertat es projecte del Sr. Bisbe Campins sobre sa traslació des Còs del Beat Ramón Lull a sa cripta que hi ha a l'església de S. Francesc. Procurarem també, si mos queda temps, espolsar sa murta an aquell escriptorari de Sóller que s'enomena don Jaime Rullán i Frau. Hala, idò, si comensam sa pretxa.

I

Un mot més sobre lo de sa cripta

Diguerem dissapte que aquella veu que mos va anunciar que no era acertat passar envant es projecte de sa cripta del Beat Ramón Lull, no era una veu de pensador; i encare que ja llevonnes apuntàssem algunes raons per creure-hu així, no serà de més que insistim fonamentant aquest punt.

Quins arguments e-hi ha per provar que es projecte de sa cripta és un desacert? Se'n han fet correr uns quants; i si bé és veritat que noltros desconixem es seu origen, nigrú extranyará que los prenguem en consideració.

—Si noltros haguéssim hagut de traslladar es Còs del Beat Ramón no l'hauriem traslladat. Així diu un d'ets arguments.

Està molt bé; pero i per això ja és un desacert aquella traslació? No veim que sigui una conseqüència legítima; i, si mos hem d'expressar amb ingenuïtat, veim que aquell argument vengui d'allà d'on vengui, acusa més fatuidat que intel·ligència.

—Es que es sepulcre actual del Beat Ramón Lull es molt bò.

Ja hu sabiem. Sabiem que és una pessa que, encare que incompleta, forsosament han d'apreciar tots els amics de s'arqueologia. Pero ¿i quin mal li fa artísticament an aquest sepulcre es projecte de sa cripta? Ni un ni mig. Es sepulcre actual del Beat Ramón romandrà intacte i continuarà essent una pàgina bella d'història, aon e-hi podran anar a lletgir els lulistes i els amics de s'art. No-hi ha pensat nigrú mai en destruir aquesta joia artística i històrica. El Bisbe Campins, de santa memoria, abans que els novells artistes mos advertissen es merit des sepulcre en qüestió, ja deia «que el respeto al arte antiguo hace intangible el preciado monumento que nos legó, sin acabarlo, una generación entusiasta del saber enciclopédico del Doctor Iluminado». ¿Que aquest sepulcre no tindrà tanta d'importancia, després de sa traslació dels ossos del Beat a sa cripta, com tenia abans? Això és evident; pero no se necessita una gran forsa intel·lectual per comprendre que no és el Beat p'es sepulcre, sino que es sepulcre és p'el Beat.

—Els artistes que estiguin encarregats d'arreglar sa cripta no estaràn tan acertats com s'artista que feu es sepulcre actual.

Es aquesta una raó molt nova.

Pregaria a l'apòstol sant Jaume, Patró de Manacor

Girau los uis a nostra Patria
¡Oh Sant Patró de Manacor!
Feis resplandir nostra fe antiga,
Veniu a encendre nostros cors.

Vos en la nit del paganisme,
Que tota Espanya va enfosquir,
Vareu esser l'estrella clara
¡Oh Sant Apòstol pelegrí!

De la llevor del Evangeli
Tornau esser el sembrador,
Are que sols sembren malesa
Los qui del mal són conradores.

Ja que l'Espanya convertireu,
Guardau la fe de Manacor;
No comporteu que mai s'apagui
Com la claror del sol que's pon.

La nostra Patria benvolguda
Alliberau ¡oh fort Guerrer!
De los enganys de l'heregia,
De los mals fills de Llucifer.

Amb vostra espasa taiadora
Tornau demunt el cavall blanc...
Manacorins, cobrau coratge;
Nostro'n Patró mos salvarà.

Quant D Bartomeu Ferrà, fervent devot del Beat Ramón Lull, volia posar ses mans an aquest sepulcre per acabar-lo, encare no havia sortida a llum. Aquesta raó ha hagut d'apareixer en els nostros dies en que, alliberant aquell monument artistic de tota má profana, no se pensa sino en «l'erecció d'una urna dins un recinte suntuós aon s'hi pugui lletgir s'autobiografia del Beat Ramón Lull en alegòrics mosaics d'esplèndida riquesa i sobre tot en textes esculpts de ses obres del gran polígraf». També és extranya aquesta raó; perque suposa que Deu Nostro Senyor quant va haver fet s'artista que va concebre s'idea des sepulcre del Beat, va trencar es mol-lo i feu pols els bos-sins. No exagereu tant ses coses, senyors! Finalment és una raó impertinent. Encare que no se pogués trobar qui posés sa cripta a s'altura des sepulcre dins s'esfera de s'art, no per això seria desacertat es projecte del Bisbe difunt. Aquest projecte està encaminat a «posar en major veneració es Còs del Màrtir de Bugía»; i és evident de tota evidencia que això, que és lo potfís-im, lo suprem, s'ha de conseguir col·locant aquell Còs dins una cripta. Dir lo contrari, és suposar que dins una capella, per exemple, s'altar no té més importancia que es retaule, perque aquest té un gran merit artistic i aquell no'n té tant.

—No estam conveçuts que una cripta tengui més importancia que sa que té es sepulcre actual del Beat.

Això serà perque se desconeixen s'arqueologia i sa liturgia cristianes; i més que tot, perque se tanquen els uis a s'evidencia. Com és possible que se tenguin dubtes sobre aquest punt? Recordem ses paraules del Molt Il·lustre Vicari Capitular, «El sepulcre que ara té el Bt. Ramón... comença per ocupar un lloc secundari dins una capella fosca i esquefida i no aixamplable, dins una capella absidal baixa per trobarse devall el chor. I encare dins aqueixa mica de capella no ocupa el lloc principal; està a un costat, i sensa punt de vista per lo estret que és l'espai. Aquest sepulcre ja estaria bé per un benefactor insigne d'aqueixa església, de l'Orde Franciscana, de Mallorca; pero per un beat, per un màrtir, per un sant, és massa poca cosa.

En camvi, la cripta que hi ha aquí devall l'altar major, és un lloc principalíssim d'aqueixa església; en treure

l'altar major mateix no hi ha altre punt dins aqueixa església tan principal».

—Ses criptes estaràn molt bé per posar-hi cossos de Sants anteriors a l'emperador Constantí, empero no serveixen per posar-hi cossos de sants mig-ivals com el Beat Ramón Lull.

El abans citat lo Molt Il·lustre Vicari Capitular ja va tirar p'en terra aquesta raó an es discurs que va pronunciar es dia de sa bendició i col·locació de sa primera pedra per la cripta projectada. Va retreure, per via d'exemple, una partida de sants mig-ivals que tots tenen la seua cripta aon ell va tenir sa ditxa de pregar els anys 1907 1912 i 1913 durant els seus viatges per s'extranger. N'haguera pogut retreure molts més; i haguera pogut retreure també sants bastant moderns, que tenen cripta, com, S. Carles Borromeu que la té, i preciosa, a sa catedral de Milán. No sabem que se pugui dir més per desfer i pulverisar això de que ses criptes no serveixen per posar-hi ossos de sants mig-ivals.

I ja no mos han arribat més arguments fabricats per demostrar es desacert de sa cripta. Tal volta mos arribin amb el temps. Mentres tant farem notar que apoiar-se amb unes raons així, tan fluixetes; i en camvi deixar intactes ses que adueix sa pastoral del Bisbe Campins, mos pareix que no és propi de pensadors. Per això a certa classe d'intel·lectualisme l'anomenarem intel·lectualisme sevillà en oposició a s'intel·lectualisme de llei que no se deixa engabiar per ses ridícules postures de nigrú.

2

P'el Sr. Rullán de Sóller va.

El Sr. Rullán de Sóller troba que mos falten miracles (que no siguin simples exorcismes) per creure que Cristo era qualque cosa més que un homo, per creure que Cristo era Deu.

A fi de que aquest Sr. Rullán caigui de s'ase, mos haurem d'entretener a contar-ne alguns de miracles, procurant que per res e-hi entrin els exorcismes.

I sigui es primer sa Doctrina de Cristo. Sa Doctrina de Cristo, comparades ses seues excel·lencies amb ses circumstancies personals des Mestre, és un miracle colossal, un miracle que

basta per col·locar a Jesús fora de tot orde humà i natural.

Jesús, segons s'Historia evangélica, va esser un homo sense instrucció humana. Sant Marc conta (VI) que, quant va anar a Nazaret i enseyava a la sinagoga, «sentint-lo, s'admiraven molts de sa seua doctrina i deien: D'aon li vé an aquest sebre totes aquestes coses?; i quina sabiduria és aquesta que li ha estat donada; i com és que fa tants de miracles? Per ventura no és aquest es menestral, fii de Maria, jermà (cosí) de Jacob i de Jusep, de Judas i de Simó? I ses seues jermanes (cosines) no estàn aquí entre noltros? I així s'escandalisaven d'ell.»

S. Mateu (XIII, 54) diu que deien: «D'aon li vé an aquest sa sabiduria i es poder de fer miracles? No és aquest tal volta es fii des menestral?»

S. Juan (VII) diu expresament que, quant Jesús va predicar a Jerusalem per sa festa de s'Escenopegia, s'admiraven els judíos diguent: «Com sab aquest ses lletres (sagrades), no ha vent les apreses mai?»

I S. Luc expressa (IV) els mateixos sentiments d'admiració, que va produir an els de Nazaret aquella repentina manifestació de sabiduria divina que va fer aquell paísà seu que era un homo sense estudis.

No obstant aquell homo sense lletres que havia passat sa seua juvenut treballant dins una fusteria, se presenta repentinament come predicador, i no tant sols desfà, amb una agudesesa que deixa molt en derrera s'agudesesa de Sócrates, ses sofisteries religioses i morals dels fariseus, sino que, i això és infinitament més admirable, ensenya una doctrina positiva, que està continguda en senzilles sentencies, clares i concretes, suficients per resoldre tots els conflictes individuals i socials, no des seu temps només, sino de tots els que havien de venir.

Per entendre tot es valor d'aquest fet, e-hi ha que observar que tots els sabis del mon han estat incapassos d'establir una doctrina moral i social, positiva i fecunda. Estudiand s'història de ses ideas, trobam un cert patrimoni comú a tots els pobles, probablement herencia d'una antiga revelació. D'aquest patrimoni n'ha elaborat, sa sabiduria humana sistemes diversos; però mai ha estat lo suficientment poderosa per crear un conjunt d'ideas noves i fonamentals, demunt les quals e-hi pogués descansar sa vida individual i social. No hi ha més que veure lo que va succeir a Grecia i a Roma, aon, així com se va anar perdent s'antic patrimoni etic-religiós, se va caure dins sa sofisteria, s'escepticisme i es caos moral, sense que se pogués arribar a establir-se un còs de doctrines positives, acceptades ni acceptables.

Idó això que tota sa sabiduria greca i es talent pràctic llatí, no pogueren conseguir en molts de sigles de investigació i discusió e-hu estableix repentinament es fuster ignorant de Nazaret, amb fòrmules religioses i morals tan senzilles que les entenen els ignorants i tan profundes i fecundes, que els sabis no acaben de penetrar-les, i ses sociadats viuen des seu caudal fa ja vint sigles, sense haver agotat es seu tresor inagotable. Totes ses antítesis de sa societat i de sa vida troben en sa doctrina de Jesús sa seua solució armònica.

Encare-are, després de vint sigles, no ha tret s'humanitat totes ses conseqüencias pràctiques que se deriven de

sa doctrina de Jesús, per bé dels homes i dels pobles; però no-hi haurà ni-gú que reflexioni amb serenitat i no, compregui que tots els mals morals quedarien remediats tot d'una si per un moment tots els homes ajustassen sa seua conducta an els preceptes de s'Evangelí. I aquests preceptes de una virtut tan maravillosa, son sa doctrina d'un jove de 30 anys, criat a un llogaret de Palestina, sense més horitzons que un taller mecànic, aon guanyava es pa amb so treball de ses seues mans.

No és això un gran miracle, Senyor Rullán de Sòller? I ja veu que per rès e-hi entren els exorcismes. Ah, Senyor Rullán, si volgués obrir els uis i que en voria de coses en Cristó que li ferien creure que era qualque cosa més que un homo!

3

Més miracles

A s'Evangelí, be e-hu sab el Sr. Rullán, n'hi ha una taringa de tot es carrer; emperò diu el Sr. Rullán que allò no son miracles sinó que son alegories i qui le hi ha dit an això an el Senyor Rullán? I are no comprén aquest sant homo que només pot dir una tal cosa un grandíssim ignorant? El Sr. Rullán mos cita come alegoria sa conversió de s'aigo en vi a ses noces de Canà. Per qué no té s'amabilitat d'explicar-mos aquesta alegoria? Meam que la mos digui el Sr. Rullán a sa significació d'aquest passatge de s'Evangelí. Bò està en Xim! eh, Sr. Rullán? Si s'escriptorari de Sòller només sab negar sa veritat i afirmar sa mentida! Ah Felet no-t dons!

Me vatx casà a no veure.
Sabs com la vatx avení!
no sab taia ni cosí
i és afectada de beure.

Aprofitem es temps

Així com sa saba és s'element per excel·lència de sa vida de ses plantes, així també el temps e-hu és de sa nostra vida; i mai arribam a comprendre, per molt que mos ho recordin homos sabuts i plens d'esperència, que quant perdem un hora d'es dia, malgastam un hora de sa nostra existència que tant e-huriem d'estimar i sebre aprofitar. Per desgracia, tenim en aquesta vida davant es nostros uis una ilusió que no mos deixa veure lo present, sinó lo que està per a venir.

Molt sovint deim i sentim a dir: «Lo que no feim avui e-hu farem demà» Però, estam segurs de que vendrà aqueix demà? Es demà és es gran inimic d'avui, es qui atura i destrueix ses nostres forces, reduint-mos an es no-rès.

Lo primer de tot que s'ha de fer per aprofitar be es temps és aixecar-se dematí:

El qui vol tenir bon dia
S'ha d'aixecar dematí
Y lo primer que ha de dir
Bon dia Verge María.

Un adagi moro, qui per cert deu es ser ben antic, diu que *s'aixecarse dematí, dona salut, dobbés i ciencia*, ses tres coses que més s'estimen i aprecien en aquest mon.

Perquè dona salut s'aixecar-se dematí? Això són es metjes qui e-hu han d'aclarir. Però, amb tot i amb això, tothom sab que l'ambient fresc i pur del matí mos dona energias i activitat, que mai sentim es capvespre. Llavors és quant la naturalesa condormida pareix obrir els uis al bès de l'aua dematinera, és quant se sent el dolç refilar dels aucells; és precis doncs, treballar seguint l'exemple i les petjades de la naturalesa; aquesta és la retgla més segura.

Com produèix dobbés s'esser dematinés? Demunt aqueix punt he fet un gran descubrimet, que ara mateix vos contaré.

Com s'alcansen ses riqueses? Treballant molt. Ara bé, per treballar se necessita temps i per tenir temps és precis esser dematinés.—I quin temps sol durar un día de treball? Ordinariament sol durar unes 10 hores, de les 8 del matí fins a les 8 del vespre, deixant dues hores per menjar i per descansar.—Idò bé, es qui s'aixeca a les 7 (en lloc de les 8) te en acabar es mes 30 hores més que s'altre i al cap de l'any en té 365; tenguent així més d'un mes de treball util. Es qui s'aixeca, doncs, a les 7 te un any de 13 mesos, suposant que es qui s'aixeca a les 8 el té de 12; però es qui s'aixeca a les 5, i per amunt si n'hi ha que tinguin poca són. Amb altres termes: Com més dematí mos aixecam, més temps vivim. Es dobbés cerquen sa gent dematinera; s'ocasió passa volant, i per això l'han d'agafar quant és hora, no deixant-la passar com es qui queden dins es llit.

Qui no està resolt encara d'aixecarse dematí? I ademés, qui no coneix el pler que fa sentir la frescor de la dematinada? Que és de bò llavor cantar amb els aucells la sortida del astre rei, qui no's torbarà molt a treure es cap per l'horitzó llunyà o apareixer per demunt els cims de les montanyes!

Cada dia surt es Sol;
Tant surt per mi com per tu,
Y no se pon per nigú
Sinó porque Deu e-hu vol.

Un altre medi e-hi ha, qui consisteix en no deixar per més tart lo que s'ha de fer are...

Aquell gran duc de Wellington, qui fou es general en jefe de s'exercit anglès i que tanta gloria va alcançar a sa nostra guerra de l'Independència, era també molt célebre per sa seua activitat, i l'arribava a tal extrem, que després de rebre tots es dematins mils de cartes, contestava a tots es qui li escrivien demunt sa mateixa carta, deixant an es secretaris es càrrec d'enviar ses contestacions, de tal modo, que aquell homo qui duia demunt ses espatlles s'administració de s'exercit anglès, duia sa seua correspondència cada dia.

Es gran secret de tots aquells qui coneixen es valor d'es temps, consisteix en no deixar res per més enllà. Quant un deixa qualque cosa per l'endemà, no pensa que cada hora i cada dia duen noves exigencies.

Perque es nostros negocis mos vagin be, i mos surtin de primera, no hem de mester esforsos extraordinaris sinó que basta un treball constant, seguit i ordenat.—S'orde mos du a sa prosperitat, i sa primera condició de s'orde és no tenir mai res atrassat.—S'orde mos du a sa prosperitat, i sa primera condició de s'orde és no tenir mai res atrassat.—S'orde és s'economia des temps; i sa casa aont no e-hi ha orde, ben prest farà ui. En sos treballs mai hem de deixar res atrassat, així com no's descuida de res la persona qui prou be du es mando d'una casa.

Un altre medi e-hi ha encare i és no fer més d'una feina amb un pic. E-hi ha moltes de persones qui s'ocupen amb una partida de coses an es mateix temps, i resulta que s'embarassen i s'embuien de tal manera, que llavors no s'en poren desfer.—L'homo vertaderament discret concentra sa seua atenció demunt una cosa, i oblida totes ses altres. Sa concentració és sa gran força de s'enteniment humà.—Tots els generals de més fama, els sabis més ilustres i els grans estadistes que ha tengut el mon, foren homos qui sols saberen fer una cosa amb un pic—

Un altre consei e-hi ha encara, i és, tenir bon humor mentres sia possible. Es mal humor fa perdre es temps. No són ses coses qui canvien, ni noltros les feim mudar, elles són ses mateixes.—Quant un ha de començar una feina que no li plau gaire, és precis posar-s'hi de bon de veres i amb bon humor. Amb so bon humor se duen a bon terme ses coses difícils, i no s'avorreix sa vida, que no ha de mester que l'hi afegesquen amb imaginació més dolors, perque li basten es que té i que no pot evitar.—Els caràcters trists són casi sempre envejosos i impotents, mes, els homos d'acció, que coneixen el valor del temps present, no perden gens de temps, se resolen prontament i no s'entrefenen en ploraries.—

En dues paraules: aixecar-se dematinet, no deixar per demà lo que se pot fer avui, no fer dues coses amb un pic i esta de bon humor; aquestes són ses retgles caporals que s'han d'observar. I és per demés es dir que lo que se fa, ha d'esser sempre útil i bo.—

Aqueis conseis són els que practiquen els homos faners, els qui volen esser lletruts, es a dir, els qui volen sebre molt, perque com diu sa cançó:

Es sebre no ocupa lloc
I es poc sebre embarassa.

Vet-aquí curtet i mal sarcit aqueix esplet de veritats que tothom hauria de tenir en compte, no sols per alcançar els bens, salut, i la ciencia d'aqueix mon, sinó per usar be i treure bon profit mos fan dematiners per alcançar sa vertadera ciencia que mos du a fruit per a sempre de la nostra patria ben-volguda.

De manera que la ciencia tota sola d'aqueix mon en fa molts de coixos i no basta per arribar a Ca-Nostra. I ara ve be per acabar sa cançó que havem començada.

Tant se pert el qui sab massa
Com el qui sab massa poc;
Es sebre no ocupa lloc
Y es poc sebre embarassa

ROMANÍ.

Mu mare me diu bandera,
i jo dic que té raó;
ses banderes són honrades
per anar a sa processó.

Sobre sa questió des treball

S'ha de fer feina en sa nit?

Fer feina en sa nit! Casi, casi un s'empegueix d'haver de tractar aquesta materia estant de plè dins es sigle XX. Perque amb tantes de màquines com se invanten cada dia, tant com se multiplica es fruit des treball, per sa introducció cada dia més gran de maquinaria de totes classes, lo lògic, lo consequent seria una disminució d'es temps d'es treball. Però lluny de minvar es treball, lluny de donar més descans an es treballadors, veim tot lo contrari: que s'ha estès com una pesta la costum de fer feina en sa nit, perque sa avaricia d'es cor humà mai s'assacia, i com més té, més vol.

I no és que hi haja cap propietari que no condeni en conciencia es treball de nit; i no és que n'hi haja cap que vulga explotar, que tenga intenció de explotar; pero sa explotació resulta en realitat, i una explotació terrible e inhumana moltes vegades; de manera que's treball de nit resulta un mal molt gros de la present civilisació. «A fi de que es beneficis de ses maquinaries qui mai se cansen, resultassin més grans, s'ha arribat fins a ecsigir an es treballadors an es joves, a ses dones, que renuncin an es descans tant necessari de sa nit. Se ha organiat en gran escala aquest treball de nit, i de segur que s'Historia el considerará com d'ets excessos més grossos de sa producció capitalista» Això diu es célebre historiador de s' socialisme Lluís Winterer, i no hi ha dubte que té raó, perque es treball de nit és una exigència, una crueldat, un excés. Per això tots es Societats catòliques el condemnen com una iniquitat, i es mateixos socialistes més avansats troben que s'ha de privar es fer feina en sa nit. En quanta més raó, idò, noltros catòliques, l'hem de condemnar, i hem de procurar en quant mos sia possible es que no se treballi en sa nit? Gracies a Deu, es catòliques espanyols no s'han adormit, i així varem poder contemplar ab molta satisfacció, com es dia de sa festa de's Treball (1 de Maig) d'enguany, entre ses conclusions aprovades p' es sindicalistes catòliques a moltes capitals, a casi cap hi faltava sa conclusió reprovant es treball de nit; i així hem pogut veure amb sa corresponent satisfacció, com s'Institut de Reformes Socials treballa per veure sa manera practica de suprimir sa feina de nit en es forns i panaderies.

Però, i quines raons tenim per condemnar es treball de nit? Entre moltes d'altres sa primera de totes per noltros catòliques, sia es perjudici que n'esdevé a nostra santa Relligió, perque es treball de nit és una porta uberta per faltar an es devers de cristia; perque ademés desser es tallers i ses fàbriques es llocs aon s'ifiltren moltes vegades an es treballadors ses males costums i s'immoralitat, sa mateixa dificultat i pesadès d'un treball fet a deshora, durant sa nit, cansa s'esperit, el debilita i el torna incapàs per practicar, es devers capdals de tot bon cristia. Quantes vegades jornalers i jornaleres han confessat ab vergonya i ab dolor que es dies de festa faltaven a tals devers per causa de sa feina en sa nit! Però es mateix temps qui no ho comprén i en part no ho excusa, si surten de ses fàbriques es diumenge dematí, després d'una setmana de treballs, amb so còs extenuat i amb s'esperit aglaxat i ensoprit? Com no han de faltar a tals devers, si sa màquina i es seu propietari no les donen apenes temps p' es descans, donant-se es cas, a Espanya mateix, que ses treballadores deixen sa feina per anar a descansar a les 4 d'es matí, i a les 8 ja han de tornar esser a sa fàbrica? Com volèu que se recordin de Deu, i de ses seves obligacions en vers de Deu, si dia i nit, amb un temps irrisori de descans, estàn fermats an es talessos, i an es volant

de ses màquines? I després de tot per guanyar un jornal insuficient moltes vegades, i que apenes si los basta per menjar poc i malament, i anar rossegant sa vida per aquest mon, sense tenir-ne apenes cap alegria. I quina vida cristiana hem de escrigir an aquestes famílies, si ademés de sa inversió de s'orde natural que suposa es treball de nit, hi trobàrem sa miseria, obstacle moltes vegades de sa pietat? Si sa vida de família apenes hi existeix en aquestes cases, com pot Deu presidir-hi en elles?

No hi ha dubte, idò, que se fa necessària s'abolició de sa feina en sa nit. A noltros tots, mos toca fer de nostra part lo que bonament puguem per aconseguir-ho.

Un altra dia, si Deu ho vol, vorem altres motius que tenim per no admetre i condemnar es treball de nit.

ES CAPITÀ ARANYA.

Quatre i quatre fan vuit,
i vuit i quatre fan dotze,
i set i set fan catorse,
i nou i nou fan devuit.

La primera figa-flor

(Retaullet de costums d'Inca)

Es una hora-baixa d'estiu. L'hora indefinible de tendreses. Esbarts de valzies esburbades volatetgen boges de gaubança... El sol moridor tiny d'or amb llàgrimes d'anyorament tota la serrera, masella d'idilis, i el Puig de Santa Magdalena, florit de tradició, i el cap dels arbres i dels sements granats...

Oh! quina olor de camp madur!...

Dos al·lotells venen ran ran vorera de camí, amb un paner ansa... Espardenyetes velles, sense calcetins, mostren un troç de cama polsosa i escarrinxada de batzer florit...

—Ah refosca! i d'on mos sortiu, rosinyoleus?

—Uep! Llorenç! Que'n vols tastar una? i alsant dues fulles grosses de figuera li mostren una cassada de lo més garrida i fresca...

—A Deu me comàn! ses primeres que he vistes! i per on les heu trobades?...

—A Mendrava, a sa caseta nostra. Demà és sa vuitada del Corpus, i el Bon Jesuset de la Sala du sa figa-flor en ses mans; que no hu sabs? Noltros tot lo sant cap-vespre trescam de branca... En Tomeu sabs que hi puja de falaguer a ses figueres? i hem trobades aquestes... quins crivells! i picades d'aucell que'n duim! Aquesta aquesta serà p'el Bon Jesuset; penjava d'un brancó, amagada entre tres fullasses, grosses com una pell de cabrit... no l'hauríem afinada, no, els aucells!...

—I quantes vos n'heu enflocades?...

—Cap ni una! responen somrients; són ses primeres i les duim p'el Bon Jesuset i per mu mare i sa germaneta. Ja'n tastaren ja a ca-nostra... L'amor de Deu basta per tots!

—Vaja, ido, arribau-les totes sence-res, gracies...

—Davall duim aubarcocs grenyals i dolços come mel. Menge'n.

I alsant les fulles aspres de figuera en va prendre un de los més bufarell.

—A Deu! —A reveure! i expressions a ta mare... —Gracies!

Dins un rastre d'olor agradable d'aubarcoc, que exhalava p'els forats del paner, En Llorenç seguí el passeig, xapa qui xapa la fruita d'or, qui fa una fresca pessigoia ratjant gargamella avall!...

Els campers aplegaven per retornar al poble...

I damunt un costeret, de cara a la posta cap-vespral, sobre l'herbei, capell alloure, En Llorenç, lletgí, amb regust de fruita novella, l'himne de nostron Pare Sant Francesc al Germà Sol...

A la Sala.

—Ai Maria Puríssima!... Qui hi ha a la casa de Deu?... (Miquel, que hem de demanar es bal·le, o l'hem de donar an es saig?...)

—Que volleu?

—Que ja teniu figa-flor p'el Bon Jesuset?

L'estadana de la Casa de la Vila, jove i arromangada, brassos an el costat, com anses de gerra felanixera, les se entén amb aquells estornells de poca són...

—Mirau, que avui hu deia, les figues enguany pareix que van tardanes; hauré de posar-li sa de fusta pintada! Que mos ne durteu cap per nat senyal?

—Una ben crivellada! La volíem mostrar an es bal·le, no hi és?... Veis? De Mendrava l'hem duita... Deu sab lo que mos costà!... De branca en branca rastrejàvem com aucells que hi saben ses tresques!...

—Jau, idò, —diu la mestressa generosa com no n'hi ha d'altra—una pessa de quatre!

—No gracies! no'n volem!

—Jau, dic, que sia per aigo gelada!

—Gracies, gracies!...

Davant la Casa de la Vila hi ha un rebumbori... Al·lotells de tota casta badoca qui te badoca davant l'altaret del Bon Jesús amb sa figa-flor, esperen la processó...

Tots ells ja saben que l'han trobada En Quel i En Tomeu de Mendrava...

Si no fos p'els municipals, ja l'hauríem esclafada de tocar-la, tant i tant s'hi acosten!

Ran del portal de pedra viva, i baix la bandera desplegada a tots els vents està l'altar. Ciris i flors fan de dossier al Bon Jesús, aixirivit, cara fresca, cabells rissats, de fil de sol-ixent, que porta en una mà la bolla del món, santificada per la creu, i en l'altra la clàssica figa-flor, la primera figa-flor de Mendrava enguany, que enclou tot un idili d'al·lots i d'aucells.

Diu que simbolisa l'ofrena a Deu de l'anyada que està per esclatar en la plenitud multiforme dels camps en saó.

De cop s'hi sent un esclator de goig; és que repiquen, i la processó està per sortir.

Davant davant, nins de les escoles, endiumenjats de bo a millor, i congregacions de joves, i d'homes granats venen en llarga processó. Però qui'ls-e fa esment?...

Damunt una onada de caparrins bellugadissos que s'agita per tot el carrer... apunten triomfals els penons esplèndits i sobirans tots de domàs vermell, i els altres penons brodats d'or i sedes, estandarts de les congregacions...

Els tabernacles de sants atreuen damunt ells una fresca pluja de flors... i els portadors, improvisats, vestits de cota i ruquet, desmanyats i tot, capten satisfets un somris d'un amic o de sa mare que guaita a un cap-de-cantó, o un grapat de flors d'ella que està abocada al balcó de ca-s'amiga...

Però la nota més simpàtica aviat fa vibrar molts de cors. Qui no celebra l'aparació rienta, armónica, radiant de clarandera mística i primitiva d'aquells santets i santetes que adesiara surten entremig de les fileres serioses d'hommes?

Oh! Santa Cecília d'arpa ben trempada! i Santa Maria Magdalena, de graciosa calença! i Santa Maria la Major casta i llirial! i Sant Josep, florit de castedat!... i què vos diré jo, mesquinet, si apac el brill d'aquesta visió?

Els àngels, ales obertes, tiren flors a la Custodia, com el dia del Corpus, aixirivits, relluents d'or, subtils, de poca roba, casi diria espiritualisats.

La lladania, rodona, de flors multicolors de cera, anuncia la fi.

I arriben davant la Sala p'el camí olorós de murta aponcellada.

Davant l'altar aturen la Custodia... tothom doblega els jonolls... Entonen el tantum ergo, dins un nigul d'encens daurat de sol gran-dier. La plassa senyolota d'emoció, com si sentís el freu d'una bendició celestial...

Oh! Bon Jesús, qui passàreu arreu arreu fent be... el poble, malaltís i necessitat vos adora...

Beneïu, idò, nostros cors i nostros famílies, les cases i carrers, les plases i encontrades...

Donau la maina a nostra anyada...

Beneïu el figueral i els cementers i les vinyes i olivars... ompliu els graners i els cellers... de blat que heu de convertir en vostro còs per menjar noltros... de vi que heu de transsubstanciar en vostra sanc per dar-nos vida...

La marxa-real romp el silenci i fa passar amb pessigoia de cosa sublim per tot el còs una fonda emoció...

La processó s'allarga... travessa per mig de les placeres, agenollades en mig de covos de fresca hortaliça... baix del tremolar de banderes i domassos que fan olor suavíssima de caixar perfumada...

—Mirau, —diuen un parei de dones, acostant-se ran de l'altar—i ben crivellada que la du enguany... —A Deu me comàn sa primera que he vista!...

I atracant-se, sonrient i amb intima satisfacció, un al·lotell, que tot lo sant dia, rondetjava per allà i a's temps de lo processó, estava de jonolls ran del portalet de ca'ri Guixa, per veure-hu més be; va dir amb lo de qui creu que tota la festa se fa per mor d'ell!... Aqueixa figa-flor En Quel nostro i jo la trobarem!...

A. CAIMARI

Inca, 9-7-15.

El Pare Roca diu fort a dalt sa trona i crida qu'el que farà bona vida també tendrà bona mort.

Pedagogia del Cor

L'amic Quiñones, mentres veníem del moll parlant de mots i de fets suggeridors d'idees, me racontà un pas observat el mateix decapvespre:

D'una teulada havia caigut un ocell petitoi qui en prou feines poria alçar volada. Prest l'afinaren una partida d'atlotells de set a onze anys. Corregueren una estona per agafarlo i, quant el tingueren, un d'ells, al pareixer el mes aixirít, digué: Donau-me'l i anirem a ferli l'autopsia.

Vetaquí el fet senzill, contat sense habillaments retòrics. Vetaquí un atlot de bona família—ben vestidet i arregladet anava—an el qual se l'hi ha ensenyat lo qu'era una autopsia i, en canvi, hom no li ha dit qu'és una cosa lletja, indicadora de baixos sentiments i de dolentia de cor, el fer mal an els aucelletes i a tota casta d'animalons inofensius.

Aixís, de la mateixa manera, sembla qu'hom ha educat a les societats modernes. El conreu del cap, del cervell, de la Inteligencia ha arribat al grau mes alt; cad'any s'han volgudes fer tres o quatre culletes; la cultura material ha pujat depressa com llet qui bull dins una olla petita...

D'altra banda, hom s'es oblidat del cor, hom no l'ha conreuat ni ha procurat engreixar terra tan aposta per a les obres grans. Negú—mes qu'ins pocs isolats—s'ha encuidat dels afectes purs, dels sants deliquis, dels llassos d'amor qui uneixen les criatures totes.

I el terrabastall és arribat, ferèstec, enrunador, implacable, dur... L'intel·ligència ha remirats tots sos recones a fi de trobar medis de destrucció. De part del cor, de part de la fabrica de les amors pregones, qué s'hi ha posat? Boni res.

Senyalem el perill, així com a devora un avenc caribdic o un penyal tenebrós la previsió hi ha aixecada una llanterna, llum dels navegants i mariners. Si hom no conreua un terror, aqueix se torna bort i estèril, car sols hi creixen carts i mates lletisqueres. Si hom no exercita un orguen, aqueix s'atrofia i les funcions que l'hi eren peculiars s'esvaeixen. I si, per disort, això se realitzás, la rassa humana deixaria d'existir per a donar cabuda en el mon a un genre zoologic nou: un genre quins individus tindrien cos de lleopard o de tigre amb cervell d'home.

JOAN ESTELRICH.

Einige Merks pruche

IV

Serca instruir-te! Ningú pot tenir sempre seguit es seu metge an es costat, i per això es bõ tenir noticia de ses funcions des còs. Tractant-se d'una cosa tan interessant, no te deixis asustar perque aquestes coses duguin noms llatins. Lo que ells signifiquen no és llatí ni grec, és sa expressió de ses lleis universals de sa Mecànica, de sa Química; és sa síntesi de lo que se sap sobre sa transformació de ses forces i sobre s'incomprensible vida de ses cèlules humanes: aprofita tota quanta ocasió tenguis per observar ses lleis de sa naturalesa. Això t'ha de costar poca pena, un parei d'hores de lleguda per dedicar-t'hi, i en canvi, sa ganancia és sa més grossa que generalment podrà venir a ses teves mans, puis que te servirà per allargar es dies, mesos, i anys de sa teva vida.

V.

No enterris es tresor d'una voluntat forta! Allà aon no hi falta esperiencia i coneixement de causa, ses principals causes de ses malalties són sa peresa i sa debilitat de caràcter. Una voluntat

enèrgica és una trinxera insuperable quantre costums malsanes que se atracan a noltros amb aspecte aparent d'amic. Per amor de Deu no enterris sa forsa de voluntat enèrgica! Sa teva influència demunt es còs va més lluny de lo que els actuals estudis científics poren somiar. Així com En Napoleon anava i venia per dins s'hospital dels apestats, sempre immune; així també camina s'homo de voluntat, sá i animós, per entre ses multituts d'homos inficionats, sense contreure ses malalties.

(Continuará)

FIL-I-FIL.

Jo'n menjaria de figues de rotges i d'aubacós; ses bordissots són millós si'n tenia de cuides.

RONDAIES DE MENORCA

Es bibiloti⁽¹⁾

Assó vol di, qu'era un atlotet de daves dotse anys qui no tenia pare ni mare, però era molt guapu, no feia mal an es pa, i era de nom Joan.

Se va posar de mossu a ca un sabatè qui feia feina per un d'es Mercadal i uu disapte es mestre li va dir:

—Ves as Mercadal a cobrar es pareis d'aquesta setmana i alerta a perdre es dublés.

—No tingueu ansia— va contestar ell.

Vas as Mercadal i quant tornava amb es dublés, a sa carretera troba un ranxu d'atlots que s'enduien un moix a matar. Un el tenia pe sa coa i altres dos pe ses cames i aquell moixet que ja se la devia pensar miulava tot trist: *Miau, miau, miau*.

—Amolleu-ló, no'l faxeu penar tant no'l mateu, va dir en Joanet.

—¡Pup, pup!— van respondre ells, —a matar-ló anam.

—Voleu aquets dublés i l'amollareu? digué en Joan.

—Dona-mus-lós.

Lis dona tots es dublés que duia i ells van amollar es moix que miulant ben alegre, es posà a corre darrera en Joanet.

Arriba a ca's Mestre i aquet li pregunta:

—¿Aont son es dublés?

—Vol dir que com arribava, a sa carretera som trobat un ranxu d'atlots que anaven a matar un moix i perque no'l matassin ets hu he dunat.

—¡Oh tros de bestia va dir es mestre i aquesta has feta? Te creus que pe sa casa les tenim demés an ès dublés? o dus molta toixa tu? Jo no m'hauria pensat mai que fossis tan babau.

Comensa a donar-li betcollades, i bufetada ve, i bufetada va, li donà un bon panxó fins que va està cansat i després agafa s'estirapeu i ni donà d'anxoves i castanyes que li va posar unes anques com una mól-lara.

(1) Me la va contar en Ramón Fayes de Mitjorn-gran.

—¿Que hi tornaràs mes? li deia.

—No cert, —responia ell.

Va seguir fent feina tota sa setmana i quant vingué es dissapte vol dir qu'es mestre el torna enviar amb sa feina as Mercadal i li digué:

—Mira avui hi ets de tornar, però ja pots veure si me dus tots es dublés, que si'ts-e tornes donar per res, te ben madruaré i no't donaré feina mai mes.

En Joanet s'en va cap as Mercadal, dixà es pareis, cobrà es dublés i parteix. Quant va ser p'es camí qui tornava, va trobar un ranxu d'atlots qui cumponien una galera de crits i renou i s'en dufen un ca fermat a matar-ló.

Aquell pobre animalet, lladrava llas-timós i piulava tant trist qu'en Joanet va tenir compassió d'ell i va dir:

—I ara, perquè feis passar tanta pena en aquet ca, pobre animal?

—El duim a matar, que hi vens?— diguéren ells.

—No, no hi veng. Es de planye, mesquinet! Amollau-ló.

—Bons estàm noltros per amollar-ló. Pots pensar; a matar-ló ham d'anar; saps que riurem!

Tantmateix hi va pensar amb es mauru que es mestre li va donar s'altra vegada, però no podia veure que fessin passar tanta pena an aquell animal i lis va dir:

—Bonu, vuleu tots aquets dublés i l'amollareu.

—Venga, —van contestar ells.

En Joanet lis dona es dublés qu'havia cobrat as Mercadal i ets atlots van amollar es cus, que ben content s'en va anar a llepar-li sa ma.

Arriba a cas Mestre i aquet li diu:

—I es dublés avont son? ¿Que ja'ls ets tornats donar?

En Joanet se posà a tremolar i amb un gran retgiró va dir:

—He trobat un ranxu d'atlots que duen un ca a matar i no son pogut veure'l passar pena, i perque l'amollassin ets hi som donat es dublés que duia.

—Mira que hu ets boig, — va respondre es mestre mentres s'alsava per agafar s'estirapeu. — No'n som vist cap mai de tant curt com tu. Ves de que ham de menjar aquesta setmana. O et creus que sabem viure del aire del cel?

I comensa a donar-li mormes amb s'estirapeu i ventosa d'un vent i magrana de s'altra el va dixer ben perxat, li va fer una partida de budonyes i'l va treure as carré.

En Joanet comensa a plorar i a fer piulus fins que hi van compareixe es moixet i es cus i li van demanar:

—¡Idò! que's que tens?

—Que teng? Es meu mestre m'ha ben maurat perque jo he donat es dublés de sa feina perque no vosmatassin.

—No ploris idò, i no tenguis ansia, Jas vataqui aquet *bibiloti* i quant estiguis apurat o tenguis necessitat no has de fer mes que dir:

—Per la virtut del *bibiloti* que surti o succeesqui tal cosa; i sempre te surtirà lo que voldràs.

En Joanet pren es *bibiloti* i seguit des ca i es moix ja's partit a corre mon. Quant tenia fam no feia mes que dir: Per la virtut del *bibiloti* que surti un bon plat d'arros i un bou tros de xuí o sobrassada, botifarrons o lo que mes li agradava, i *paf* amb un instant compareixia tot lo qu'havia demanat.

Arriba a una Ciutat i quant va esser davant ca'l Rei li agafa gana, s'asseu i diu:

Per la virtut del *bibiloti* que surti ara un bon dinar. I venga al punt, comparegueren plats i mes plat de lo millor que hi ha an el món i en Joanet, venga, venga, una espípellada d'assó una d'ailló se va posar be de panxa.

El Rei que en aquelles hores estava an es balcó quant va veure que sense dur sac ni civadera treia tot quant vullia, se va creure qu'era bruix va manar que l'agafassin i que'l passassin pe ses armes.

Va arreplegar es soldats en mitj de sa plassa i'l va fer posar a ell a devant per fusellar-ló pero abans qu'ets soldats tirassin en Joanet treu es *bibiloti* i diu:

Per la virtut del *bibiloti* que tots ets soldats tornin de fusta i amb es cap per avall i qu'el Rei també estigui fent s'uiastre dalt aquell fumeral.

I tot d'una tots es soldats van tornar de fusta i vatallà el Rei fent s'uiastre dalt es fumeral.

Joanet, devalla'm d'aquí! —comensà a cridar el Rei— Joanet devalla'm d'aquí.

—Si me promet de dixer-me casar amv sa seua fia si qu'el feré devallar.

—Si que t'hi casaràs, jo t'ho ben assegur.

En Joanet per la virtut del *bibiloti* el fa devallar i es soldats tornaren de carn i ós, però el Rei en lloc de cumplir es pactes, el va fer agafar altra volta i cap a sa plassa a passar-ló per ses armes. Quant m'el tenen en mitj a punt de tirarli, torna dir: —Per la virtut del *bibiloti* que tots es soldats tornin de plom i el Rei estigui cap per avall dalt es fumeral mes alt de sa Ciutat. Així va suceir. Vol dir que tot d'una es soldats van ser de plom i'l Rei ja tornà estar cap per avall dalt es fumeral mes alt.

—Per amor de Deu, Joanet, devalla'm d'aquí alt — cridava'l Rei — Joanet, devalla'm si vols.

—Idò me doni paraula certa de que me casaré amb sa seua fia.

—Te la don i aquesta vegada serà ben cert.

En Joanet el fa devallar, se va casar amb sa fia del Rei i van fer unes festes mai vistes, van tenir vuitada; però mai va dixer es moix ni es ca; aont anava ell, sempre s'els enmanava.

Des cap d'uns quants dies que va ser casat vol dir que passa una bruixa i li pren es *bibiloti* i tot d'una qu'l va tenir per pó de que ningú la trubàs i li tornàs pendre, va dir:

—Per la virtut del *bibiloti* que surti un castell en mitj des riu i jo que hi sia adintre.

Va surtir es castell en mitj d'un riu molt ampla que hi havia aprop de sa Ciutat i allà hi vivia sa bruixa sense que ningú sapigués per ont havia prés.

En Joanet com veia que havia perdut un arreu tan bó, comensà a posar-sé trist i trist, i el Rei i la Reina com veien que ja no sabia fer res el tenien ben avurrit. Però un dia es cus va dir an es moixet:

—En Joanet està trist, ha perdut es *bibiloti*, i jo sé avont es. Es dins es *Castell de sa Bruixa* en mit des riu i li ham d'anar a pendre.

—Però i com hu ham de fer?

—Sabs qué? anem a sa vorera, tu te posaràs damunt sa meua esquena i i jo nadaré, i quant arribarem, tu entraràs dins es castell i el duràs.

—Anem, idò.

S'en van i quant son a sa vorera, es moixet se posa damunt s'esquena des cus i d'allà s'ha dit cap an es *Castell de sa Bruixa*. Hi arriben i es moix sense fer renou hi entrà, li va pendre es *bibiloti* i el tornaren an en Joanet.

Com ell va veure, va tenir una alegrí molt grossa, ol va ben estojar i ja no'l va perdre mai mes; i quant el Rei se va morir, li feren a ell i encara hu deu esser si no's mort.

Es cuentu esta acabat i es qu'il troba fat que hi posi un poc mes de sal, i el tendrà salat.

Andreu FERRER GINART

En havé acabat, han fet de qualsevol cosa sia; ninguna cosa se guía senza sal, sinó sa llet

Secció local

Dia 18, morí repentinament, sa madona Antonina Vallespir, esposa de l'amo Andreu Alcover. Enviam es nostro condol an el espòs i demés familia que Deu los do molts d'anys de vida per pregar per ella i sa conformansa cristiana que tant necessiten.

Es mateix dia a Son Negre hi hagué gran festassa, amb motiu de fer sa conclusió des mes de Maria i del Cor de Jesús. Hi hagué comunió general, de 230 persones, i ofici amb sermó per Mn. Mateu Nebot.

Amb motiu de final de curs, dia 18 a sa Escola des Germans de la Doctrina Cristiana, se esposaren an el públic, es trebais d'els atlots, que era cosa de admiració lo que allà es veia. La gent que anà a veure-hu, que va esser molta, no e-hu creia possible que aquella alotea fos capaç de fer aquelles coses tan bones.

També dia 18, a ca ses Germanes de la Caridad se esposaren an es públic els trebais que ses al'lotes havien fet durant l'any. Per cert era cosa de veure. Dia 19, a la seva Iglesia hi hagué festa solemne, a honra de St. Vicens de Paul. A l'ofici predicà Mn. Mateu Nebot.

A ses Escoles públiques han donat punt, amb motiu de trobar que es temps i sa calor ja hu exigien.

Dia 18, es nostros Exploradors, i gimnastes anaren a St. Juan, per assistir a sa festa de la Mare de Deu del Carme i processó que es va fer, per lo que havien estats convidats. Els santjuaners los agrairen sa visita donant-los un bon dinar amb sos seus arreus, i bona cara.

Dia 25, a la Parroquia, hi haurà festa solemne del gloriós St. Jaume Patró de Manacor. Predicarà, el P. Antoni Lopez, Dominic.

P'es nostros carrers i plaçes, ja es veuen, senyals que indiquen que Diumenge ha d'esser sa fira. Ala idò, es qui tenguen necessitat de vendre comprar o baratar, uis espolsats i fora son, no sia del cas que vos tocàs esser ets enganats, que això fa poc favor.

Es susto que qualcu demostrava tenir, de que es dia de Sta. Margalida se pegàs foc an el mon, ja les pot haver passat. Justament no es estat des mes mals de escloveyà de enguany. Es que no e-hi ha que fer massa cas, de lo que devedegades diuen certes gentes, per demostrar que saben més que ets altres.

Dia 20, tenguereu sa honra de rebre la visita dels Exploradors, de St. Llorens des Cardassar per primera vegada:

Els nostros Exploradors anaren a rebre-los a l'entrada de la Vilat els feren aturar an el seu local obsequiant-los amb un refresc, i les acompanyaren després a la estació des Carril.

Mn. Bartomeu Duran i Gomila que la setmana pasada digué missa nova es estat elegit Vicari de Capdepera. Li donam l'enhorabona per aqueixa distinció i demanam a Deu que li don forsa per trebafà per bé de la Iglesia.

Dia 20, an el Real Col'legi de la Puresa feren ets examens del curs passat. Formaren tribunal, el Sr. Batle, Mn. Juan Durán, Mn. Salvador Oliver i Juan Mascaró, també e-hi havia les profesores de la casa i la Superiora General que era venguda aposta de Ciutat. Romangueren alavats de lo bé que e-hu feren les alumnes i dels preciosos trebais de pintura i brodats que tenien exposats.

S' han replegadas a Manacor uns quants milenars de firmes per l'homenatge que el Centre Social de Madrid ha promogut a favor del Papa Benet XV.

Hem rebut un exemplar des preciós discurs que va pronunciar en Mella a Madrid fa unes quantes setmanes. Agraim s'atenció.

Dimècres feren un bando fent a sebre: que dia 31 s'acaba sa cobransa voluntari de Cedules personals, i després de díit dia seràn triples.